

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«РОЖИЩЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛГІЙ
ІМЕНІ С.З.ГЖИЦЬКОГО»**

Основи економічної теорії

ПРОГРАМА

**освітнього компонента (навчальної дисципліни)
підготовки фахівців ОПС фаховий молодший бакалавр
спеціальність 204 Технологія виробництва і переробки
продукції тваринництва**

**Рожиче
2022 р.**

Укладач:

Шевчук В. К. викладач ВСП «Рожищенський фаховий коледж Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького»

Рецензент:

Федчик С. А. викладач ВСП «Рожищенський фаховий коледж Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького»

Програма обговорена на засіданні циклової комісії
загальноосвітніх дисциплін і дисциплін загальної підготовки
Протокол від 25 липня 2022 року № 8
Голова циклової комісії Федчик С. А.

Рекомендовано Педагогічною радою ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького»

Протокол від 25 серпня 2022 року № 11

При укладанні програми освітнього компонента (навчальної дисципліни) за основу взята орієнтовна програма навчальної дисципліни Основи економічної теорії, схвалена Вченою радою НМЦ вищої освіти Міністерства освіти і науки України (протокол від 23.03.2006 р. № 2).

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи економічної теорії»

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Освітньо-кваліфікаційний рівень фаховий молодший бакалавр

Загальна кількість годин 60

**Форма організації освітнього процесу та види навчальних занять
обсяг годин:**

Навчальні заняття:

Лекції 28

Практичні заняття 4

Самостійна робота 28

Форма підсумкового контрольного залік

ВСТУП

Предметом вивчення навчальної дисципліни Основи економічної теорії є основні положення та закономірності розвитку економічної системи які розкривають сутність відносин з приводу виробництва і реалізації продукції, виконання робіт і надання послуг.

Метою викладання навчальної дисципліни Основи економічної теорії є формування системи знань про економічні відносини як суспільну форму виробництва, проблеми ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і шляхи забезпечення суспільних потреб у різних суспільно-економічних формаціях.

Основними завданнями вивчення дисципліни є ознайомлення студентів із засадами економічного життя суспільства; розкриття закономірностей розвитку економічної системи та діалектики взаємозв'язку її структурних елементів; з'ясування механізму дії економічних законів і механізму використання їх людьми у процесі господарської діяльності; визначення принципових рис основних соціально-економічних систем та напрямів їх еволюції, ролі економічної теорії в розробленні шляхів планомірної трансформації постсоціалістичної економіки в соціально орієнтовану економічну систему.

Як результат вивчення дисципліни студенти повинні

знати:

- суть економічних явищ та процесів;
- економічний зміст відносин власності, розподілу, обміну та споживання матеріальних благ в суспільстві, економічних систем, суперечностей господарського розвитку, потреб та інтересів;
- зміст основних категорій, законів та принципів ринкової економіки;
- механізм становлення різних форм господарювання, розвитку ринкової інфраструктури, ціноутворення на макро- і мікрорівнях;
- суть циклічного розвитку економіки, економічної кризи та шляхів її подолання;
- ключові питання трансформаційних процесів з погляду нових світоглядних, концептуальних і теоретичних підходів економічного життя і науки;
- особливості сучасного стану вітчизняної економіки, реформування відносин власності, реструктуризації підприємств.

вміти:

- формувати цілісний погляд на основи економіки як системи знань, науково обґрунтовувати особливості формування і розвитку соціально-економічних явищ в умовах сучасної ринкової трансформації економіки України;
- орієнтуватись у проблемах розвитку підприємництва, ринкових відносин, фінансово-кредитної та банківської систем господарства;

- проводити ґрунтовний аналіз соціальної спрямованості господарської діяльності держави та підприємств, економічного середовища населення в окремих країнах;
- приймати практичні рішення щодо ефективного застосування набутих економічних знань при виконанні своїх професійних обов'язків.

Структура навчальної дисципліни є орієнтовною. Під час складання навчальних програм викладачі можуть вносити обґрунтовані зміни та доповнення в зміст навчального матеріалу та розподіл навчальних годин за темами в межах бюджету часу, відведеному навчальним планом на вивчення дисципліни. Внесені зміни та доповнення мають бути обговорені на засіданні циклової комісії і затверджені заступником директора з навчальної роботи

1. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ		Тема		Обсяг годин для окремих видів навчальних занять і самостійної роботи			
№	назва	№	назва	лекції	практичні заняття	самостійна робота	разом
1	2	3	4	5	7	8	9
1.	Загальні основи економічної теорії. Товарне виробництво і ринок.	1.1.	Предмет і метод економічної теорії	2		2	4
		1.2.	Економічні потреби і виробничі можливості суспільства	4			4
		1.3.	Економічна система суспільства	2			2
		1.4.	Економічні відносини власності			2	2
		1.5.	Форми організації суспільного виробництва	2		4	6
		1.6.	Гроші. Товарно-грошові відносини	4		4	8
		1.7.	Ринок як економічна форма організації суспільного виробництва	2		2	4
		1.8.	Структура та інфраструктура ринку	2		2	4
Всього за розділ				18		16	34
2.	Підприємництво в ринковій економіці. Світове господарство.	2.1.	Підприємство і підприємництво		2	2	4
		2.2.	Капітал. Витрати виробництва і прибуток	2		2	4
		2.3.	Форми суспільного продукту в процесі відтворення	2		2	4
		2.4.	Економічне зростання і його чинники. Економічні цикли	2		2	4
		2.5.	Державне регулювання національної економіки	2			2
		2.6.	Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин	2	2	2	6
		2.7.	Економічні аспекти глобальних проблем			2	2
Всього за розділ				10	4	12	26
Разом годин з навчальної дисципліни				28	4	28	60

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ. ТОВАРНЕ ВИРОБНИЦТВО І РИНОК

1.1. Предмет і метод економічної теорії

Багатозначність поняття «економіка». Система економічних знань. Предмет, основні функції економічної теорії. Економічні категорії і закони. Систематизація економічних законів. Методи дослідження економічних явищ.

Зародження економічної теорії як науки. Основні напрями і школи світової економічної думки.

1.2. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства

Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Безмежність потреби. Потреби і виробництво. Закон зростання потреб та механізм його дії. Вирішення проблеми безмежних потреб та обмежених економічних ресурсів. Основні фактори суспільного виробництва, їх взаємодія. Обмеженість ресурсів. Крива виробничих можливостей.

Сутність та структура суспільного виробництва. Ефективність суспільного виробництва.

1.3. Економічна система суспільства

Економічна система: її сутність та структурні елементи. Типи і еволюція економічних систем. Формацийний і загально цивілізаційний підходи до типізації суспільства. Класифікація економічних систем за формами власності на засоби виробництва і за способом управління господарською діяльністю: традиційна, ринкова, командна і змішана економічні системи. Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Економічні реформи в Україні.

1.4. Економічні відносини власності

Власність, її сутність і місце в економічній системі. Реалізація прав власності. Суб'єкти та об'єкти власності. Типи, форми і види власності. Тенденції в розвитку відносин власності в Україні та у світі.

1.5. Форми організації суспільного виробництва

Натуральне виробництво: сутність, риси, історичні межі. Товарне виробництво: причини виникнення, сутність, ознаки і роль в розвитку суспільства. Проста і розвинена форми товарного виробництва. Товар і його властивості. Альтернативні теорії вартості і ціни. Закон вартості, його сутність і функції.

1.6. Гроші. Товарно-грошові відносини

Виникнення і розвиток грошових відносин. Сутність грошей. Еволюція і типи грошей. Функції грошей. Грошовий обіг і його закони.

Суть, причини, види і соціально-економічні наслідки інфляції.

1.7. Ринок як економічна форма організації суспільного виробництва

Суть, функції і умови формування ринку. Попит і пропозиція. Ринкова рівновага. Ринкова ціна. Особливості ринкових відносин в Україні.

Конкуренція та її значення. Типи конкуренції. Монополізм, вплив монополій на економічні процеси. Антимонопольне законодавство.

1.8. Структура та інфраструктура ринку

Структура ринку. Принципи класифікації ринків. Ринок предметів споживання. Ринок виробничих ресурсів: землі, робочої сили і засобів виробництва (попит, пропозиція, ціна). Фінансовий ринок, його складові елементи.

Інфраструктура ринку і її роль в регулюванні економічних процесів.

2. ПІДПРИЄМНИЦТВО В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО

2.1. Підприємство і підприємництво

Зміст, основні принципи та умови підприємницької діяльності. Підприємство - первинна ланка ринкової економіки. Основні функції та види підприємств. Загальні економіко-правові основи розвитку підприємництва в Україні.

2.2. Капітал. Витрати виробництва і прибуток

Капітал як економічна категорія товарного виробництва. Витрати виробництва: їх суть та класифікація. Валовий дохід і прибуток підприємства. Норма прибутку. Кругообіг і оборот промислового капіталу. Амортизація.

2.3. Форми суспільного продукту в процесі відтворення

Сутність та види суспільного відтворення. Суспільний продукт і його форми. Методи обчислення і показники національного продукту. Кругообіг доходів і витрат в національному господарстві. Національне багатство, його зміст і структура.

2.4. Економічне зростання і його чинники. Економічні цикли

Економічне зростання і економічний розвиток. Типи економічного зростання. Фактори економічного зростання. Проблеми економічного зростання в різних групах країн та в Україні.

Циклічність економічного розвитку. Причини і основні характеристики циклічних коливань.

2.5. Державне регулювання національної економіки

Еволюція поглядів на роль держави в економічному житті. Діяльність держави щодо забезпечення економічної рівноваги. Регулююча діяльність держави в соціальній сфері. Межі і перспективи регулюючої діяльності держави.

2.6. Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин

Світове господарство: поняття, основні етапи розвитку. Міжнародна економічна інтеграція. Основні форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля та її економічні основи. Сутність і форми міжнародного руху капіталів. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.

2.7. Економічні аспекти глобальних проблем

Причини виникнення і сутність глобальних проблем. Основні глобальні проблеми сучасності. Класифікація глобальних проблем. Глобальні проблеми і шляхи їх розв'язання людством. Міжнародне співробітництво у розв'язанні глобальних проблем.

3. САМОСТІЙНА РОБОТА

Підготовка кваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на ринку праці, здатних до компетентної і ефективної діяльності за своєю спеціальністю на рівні європейських і світових стандартів, можлива за умови підвищення ролі самостійної роботи студентів. Тому самостійна робота студента, є не тільки важливою формою навчального процесу, а й має стати його основою.

В орієнтовній структурі навчальної дисципліни до кожного розділу вказано кількість годин, відведених на самостійне вивчення. Теми самостійного вивчення викладач визначає сам.

Теми, запропоновані на самостійне вивчення, мають бути відображені в навчальній програмі, розглянуті на засіданні циклової комісії та затверджені заступником директора з навчальної роботи.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА І ДЖЕРЕЛА

1. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія. Навч. пос. 2-ге вид. перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 688 с.
2. Воробйов М. Економіка. Харків : Торсінг, 2005. 400 с.
3. Гук Л. П. Економічна теорія: навч. посіб. Київ : Аграрна освіта, 2007. 118 с.
4. Ковальчук В. Основи економічної теорії. Тернопіль : Астон, 1999. 203 с.
5. Ковальчук Г.О., Мельничук В.Г., Огнев'юк В.О. Економіка, 10 кл. – Київ : Навч. книга, 2003. 384 с.
6. Ларіна Я. Цікаві сюжети про економіку. Київ : ВЦ Академія, 2000. 128 с.
7. Мочерний С. В. Економічна теорія. Київ : Академія, 1999. 592 с.
8. Основи економічної теорії : Підручник у 2 кн. Кн. 1 / Ю. В. Ніколенко, М. М. Діденко, А. В. Шегеда та ін. Київ : Либідь, 1998. 272 с.
9. Основи економічної теорії : Підручник у 2 кн. Кн. 2 / Ю. В. Ніколенко, М. М. Діденко, А. В. Шегеда та ін. Київ : Либідь, 1998. 272 с.
10. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії. Навч. посібник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2014. 240 с.